

Helsinki 9.10.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Professoriliiton lausunto valtion ohjauksjärjestelmän kehittämisestä ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta

Ministeriö on pyytänyt Professoriliittoa (jäljempänä liitto) lausuntoa valtion ohjauksjärjestelmän kehittämisestä ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta. Liitto lausuu kunnioittavasti seuraavan:

Ministeriön tarkoituksena on kumota yliopistolakiin (ja vastaavasti ammattikorkeakoululakiin) sekä asetukseen nykyisin sisältyvät säännökset koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta (KESU). Jatkossa on tarkoitus käsitellä mm. koulutuksen mitoitusta ministerityöryhmässä ja asiat sisällytettäisiin julkisen talouden suunnitelmiin.

Epäilemättä nykyistä KESUa vaivaavat monet puutteet. KESU ei ole varsinainen voimavaraohjelma, vaikka siihen sisältyykin voimavaroja koskevia viittauksia. Se ei ole pystynyt estämään koulutukseen ja yliopistotutkimukseen kohdistuneita ja suunniteltuja mittavia leikkauksia.

Valtioneuvoston hyväksymän KESUn vahvuutena on kuitenkin ollut, että KESU on linjannut koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta koko hallituskaudelle. Vaikka KESUn valmistelutyö on ollut aikaisemminkin ministeriöjohtoista, on tässä valmistelussa ainakin kuultu yliopistojen opettajia ja tutkijoita edustavia järjestöjä sekä muita sidosryhmiä. Monipuolista koulutukseen ja erityisesti tutkimukseen liittyvää asiantuntemusta on siis ollut ainakin mahdollista käyttää.

Aikaisemmin KESUn valmistelu on ollut tietyllä tavalla avointa ja läpinäkyvää. Nyt tästä halutaan luopua ja siirtyä kasvavassa määrin suljettuun koulutus- ja tutkimuspolitiikan valmisteluun mm. ministeriryhmän toimesta. Strateginen hallitusohjelma on merkitykseltään kapea-alainen. Koulutuksen ja tutkimuksen sidosryhmien asiantuntemuksen hyväksikäytöstä halutaan luopua entistä enemmän. Tämä koskisi myös yliopistojen ylintä opettaja- ja tutkijakuntaa. Liiton mielestä professorien näkemyksen tulee jatkossakin olla mukana koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisessä.

Eri koulusalojen ja -tasojen lukumäärätarvetta on käsitelty KESUn valmistelun yhteydessä. Tällainen mahdollisuus tulee säilyttää siten toteutettuna, että valmistelu on avointa ja laaja-alaista. (Liitto ei luonnollisestikaan tässä yhteydessä halua ottaa kanta esim. eri alojen mahdollisiin aloituspaikkamuutoksiin.)

Vaikka edellä sanotun mukaisesti KESUun on liittynyt joskus arvelluttavia piirteitä, on siihen liittynyt myös paljon myönteisiä seikkoja. Yliopistolain 91 §:n mukaan valtioneuvosto hyväksyy koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman, joka sisältää yliopistojen yleiset kehittämistavoitteet. Suunnitelmasta

PROFESSORILIITTO
PROFESSORFÖRBUNDET
FINNISH UNION OF UNIVERSITY PROFESSORS

annetaan tarkempia säännöksiä asetuksella. Lain ja asetuksen säännökset ovat hyvin väljiä. Ne mahdollistavat täysin KESUn kehittämisen tarvittavilta osin.

Liitto ei pidä tarkoituksenmukaisena yliopistolain 91 §:n kumoamista.

Professoriliitto-Professorsförbundet r.y.

Kaarle Hämeri
puheenjohtaja

Jorma Virkkala
toiminnanjohtaja